

KOMMENTAR

Artikkelforfatter Trond Husby er daglig leder i kurs og rådgivningsselskapet cleaning.no. Han er engasjert av Renholdsnytt til å skrive en kommentarserie. Lesere som har spørsmål til Husby, kan kontakte han på e-post trond.husby@cleaning.no

Hvorfor er renhold nødvendig?

Overalt der mennesker lever og arbeider, blir det utført en eller annen form for renhold. På tross av renholdets viktige plass i samfunnet har imidlertid ikke renholdssyrket tradisjonelt blitt gitt noen betydelig status. Renhold har vært noe alle tror de kan, som om de fikk det inn med morsmelken. Det var tidligere stor forskjell på hvor en gjorde rent, men mindre forskjell på hvordan. Utstyret og metodene var enkle, feiekost eller bøtte og klut. For moderne renhold har vi i dag tilgjengelig ulike maskiner, midler og annet rengjøringsutstyr, og metodene har utviklet seg fra tidligere programmert renhold frem til dagens behovsvurderte renhold med kvalitetsmål. Det er da følgelig naturlig å stille seg spørsmålet; hvorfor er *renhold egentlig nødvendig*?

Estetikk og velvære

At det ser ryddig og rent ut gir oss en følelse av velvære, samtidig som det bidrar til at bygninger, busser, tog, fellesarealer med mer blir vedlikeholdt og ivaretatt. Hvor viktig dette faktisk er vil variere fra person til person basert på ulike individuelle behov. Om du spør noen rundt deg, vil nok de fleste si at den estetiske betydningen av renholdet er vesentlig. Men som vi alle vet, så stemmer ikke alltid dette med realitetene. Mange tar på ingen måte hensyn, og slenger søppel, sneiper, tomflasker og annet rot på veien, i bygninger og i naturen. Offentlige områder ser ofte ut som en svinesti, og få tar ansvar for å plukke opp avfallet. De venter kanskje på renholderen, som kommer neste dag? Og la det være sagt, det er ikke bare barn og unge som mangler oppdragelse.

Så hvorfor denne moralske pekefinger? Er det da så farlig om det slenger noen pappkrus på gulvet? Nei, isolert sett har det liten betydning annet enn at det ikke ser bra ut. Men etterhvert som søppelmengden øker vet vi at dette tiltrekker

seg skadedyr, som igjen kan lede til helse- og sykdomsrisikoer for oss alle. Fravær av velvære, mistrivsel og ubehag vil kunne føre til sykdom og økt sykefravær, samt redusert produktivitet på arbeidsplassen. Man kan trygt konkludere med at uten regelmessig renhold stopper det meste.

Ivareta verdier

Er du kun en bruker av et lokale, for eksempel arbeider på ett kontor eller besøker et kjøpesenter, vil det nok for de fleste være mer viktig at lokalene oppleves estetisk bra, enn at man skal bidra til å ivareta verdier for eieren av bygningen. For eieren er ivaretagelse av bygningen forståelig nok meget viktig, og tillegges mye vekt når man fastsetter renholdsfrekvenser, arbeidsomfang og kvalitetskrav for det daglige og periodiske renholdet.

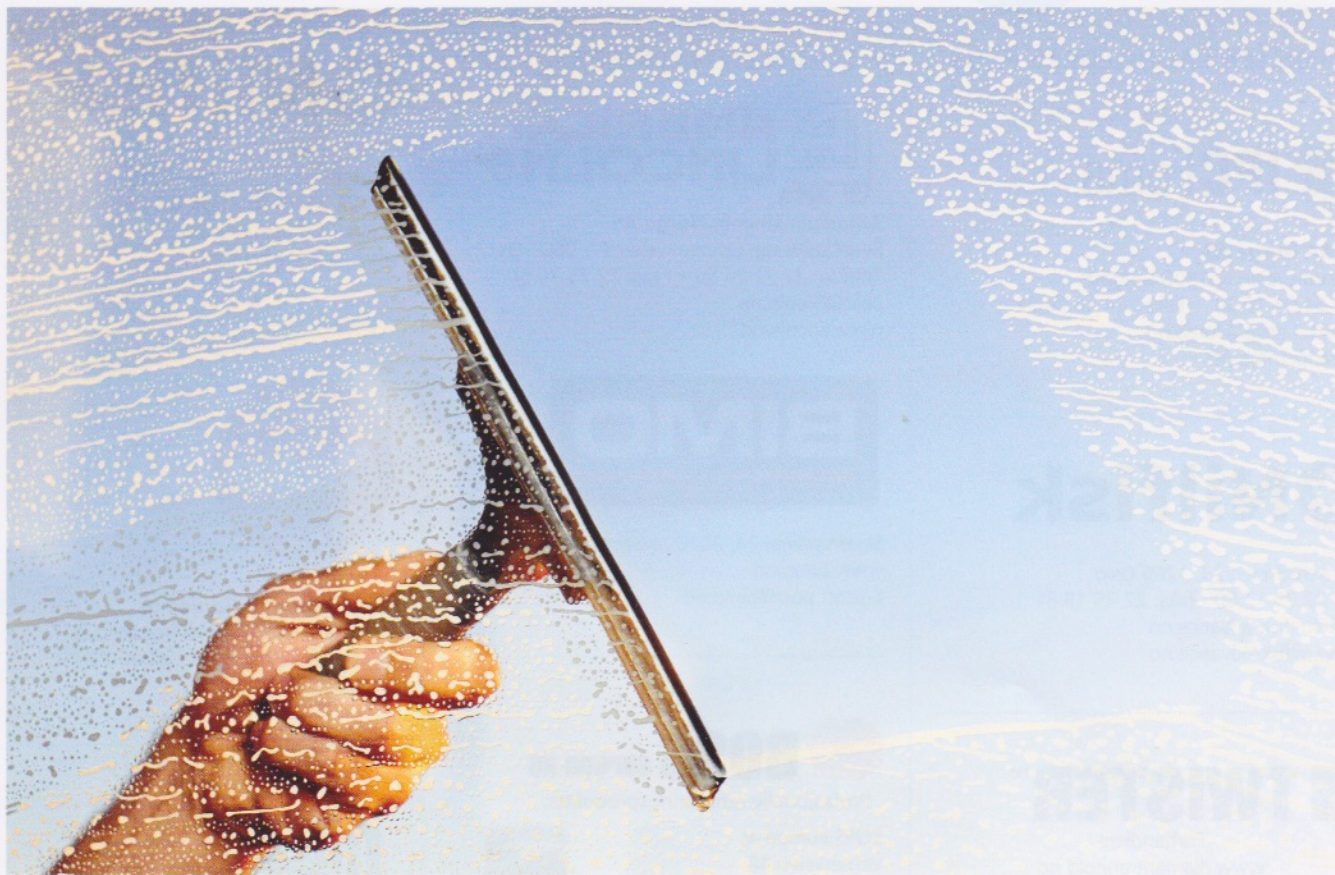
Å renholde omfatter som kjent alt som skal til for å holde et område rent, alt fra å rydde, tømme avfall og støvtørke til å rengjøre. Rengjøre er derfor en del av renholdet, men ikke omvendt. Når vi bruker uttrykket *å rengjøre*, beskrives vanligvis en aktiv handling. Vi gjør rent et gulv, et bord eller lignende, og vi rengjør med en bestemt metode avhengig av hva og hvor vi skal rengjøre. Et hovedprinsipp er at vi skal gjøre rent med den metoden som med minst arbeidsbelastning gir et tilfredsstillende resultat uten å skade overflatene. Den som planlegger renholdet må derfor ikke bare ta hensyn til den visuelle effekten av renholdet, men også velge metodikk, utstyr og kjemikalier som er mest skånsom og best egnet med tanke på å ivareta bygningen. De fleste evaluerer kvalitet for renholdet visuelt, og gjerne etter prinsippet om at de du ikke ser har du ikke vondt av. Det kan være et akseptabelt utgangspunkt, men alene ikke godt nok. Dette blir derfor et viktig argument for behovet for supplering av det daglige renholdet med periodiske prosedyrer, som

gullvedlikehold og hovedrengjøring med mer.

Renhold – et forebyggende helsearbeid

Likevel, den aller viktigste grunnen for regelmessig renhold er betydningen av god hygiene og hygienens påvirkning på vår helse. Renhold er en sentral del av vårt forebyggende helsearbeid, og et viktig arbeid som utføres for å hindre at vi skal bli syke. Ren luft, sunn mat og rent vann er viktige forutsetninger for at mennesker skal kunne holde seg frisk, og i live. Likevel er det slik at en betydelig del av de miljøsykdommer som vi i økende grad ser i befolkningen skyldes innendørs luftforurensning. Det er en dokumentert sammenheng mellom dårlig renhold og uheldige helseeffekter, samtidig som en lav renholdsfrekvens har betydning for syke bygg syndromet. Et dårlig innemiljø kan gi symptomer som tørre slimhinner og tørr hud, luftveisinfeksjoner, kløe, tretthet, hodepine, irritasjon av øyne, nese og svelg. Slike symptomer vil variere i styrke, og ikke alle arbeidstagere vil oppleve problemer.

Forskning viser at fuktighet er en viktig kilde til dårlig innemiljø, og det er en påviselig sammenheng mellom fuktighet i bygninger, vekst av sopp og andre mikroorganismer, og helseskader. Det daglige renholdet utføres derfor tørrest mulig for å forebygge mulige helseskader. Støv i bygninger er en kompleks blanding av biologisk materiale og kan inneholde midd, muggsopp, bakterier, matrester, tekstilfibre, pollen, samt hår og flass fra mennesker og dyr. Når dette allergenholdige støvet virvles opp kan det forårsake allergisymptomer som rhinitt (snue), konjunktivitt (øyekatarr) eller astma hos sensible individer. Innemiljøet i bygninger er derfor av stor betydning for denne type allergi og andre overfølsomhetsreaksjoner.

Mikroorganismer, som bakterier, sopp og virus, er så små at vi ikke kan se dem. De er over alt, og vi lever normalt i god symbiose med vår egen bakterieflora. Bakterier blir imidlertid først et problem og årsak til sykdom når de kommer på steder hvor de ikke skal være. Tarmbakterier skal eksempelvis helst holdes i tarmen, og ikke på våre hender som igjen plasseres på dørhåndtak slik at bakteriene i neste omgang får gleden av å feste seg til et annet menneskes hender, som igjen...osv. For å bryte potensielle smitteveier for sykdommer har vi alle rimeligvis et stort ansvar ved å sørge for god personlig hygiene, og da spesielt grundig håndhygiene. Men vi ser også at effektive renholdsprosedyrer og rutiner har meget stor betydning for å forebygge uønsket spredning av mikroorganismer, og den profesjonelle renholder er alltid påpasselig og nøye med rengjøring av blant annet kontaktflater, som for eksempel dørhåndtak.

Rengjøringskvalitet

I de fleste tilfeller er det fortsatt slik at renholdplaner lages og følges uten at tyde-

lige kvalitetsmål er definert. Med andre ord så blir det ikke avtalt noe annet enn at alt skal være like rent, og da helst hele tiden. En behovsvurdering av renholdet hvor det ikke er fastsatt kvalitetsmål overlater i stor grad til renholderen selv å avgjøre om resultatet av dagens arbeid er ok. Vi kan lett forstå at dette er et sårbart system, da ulike mennesker kan ha svært forskjellig oppfatning om hva som er tilstrekkelig kvalitet. I alle tilfeller stiller det store krav til opplæringen av renholderne, noe som vi vet av praksis at mange arbeidsgivere sliter med å følge opp. Vi ser altså at kvalitets-sikringen av renholdet fortsatt i stor grad hviler på den enkelte renholders dyktighet, og ikke på et gjennomtenkt og systematisk kvalitetsarbeid basert på forutsigbarhet, kompetanse, system for avvikshåndtering med mer.

NS INSTA 800 er en standard som benyttes for å fastlegge og bedømme rengjøringskvalitet. Det kan gi mange fordeler å benytte denne standarden, som blant annet at det renholdsresultatet som er avtalt lar seg kontrollere, og da fortrinnsvis uten innslag av personlig synsing hvorvidt

kvaliteten er riktig. Brukes standarden riktig og med sunn fornuft, vil den kunne bidra til et lettere samarbeid mellom oppdragsgiver og leverandør av renholdstjenestene. Standarden sier imidlertid ingenting om hvordan renholdet skal utføres, kun hvordan resultatet skal være etter utført rengjøring. Det er med andre ord opp til leverandøren å bestemme egnede metoder, midler og utstyr i forhold til overflater og smusstype. Skal man lykkes med å bruke Insta 800, må derfor både renholdere og ledere ha tilstrekkelig kompetanse både renholdsfaglig og om hvordan man skal bruke standarden i sitt arbeide.

Vi har sett på hvorfor renhold er nødvendig, hvor de viktigste grunner er estetikk og velvære, vedlikehold av verdier, og betydningen for god hygiene og helse. Et kvalitetsmessig riktig utført renhold, forankres i grundige renholdsplaner med hensiktsmessige frekvenser, arbeidsomfang og kvalitetsbeskrivelser, samt at den enkelte renholder må bli gitt muligheten til å lykkes i sitt arbeid gjennom grundig renholdsfaglig opplæring og god oppfølging fra sin arbeidsgiver.